

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Denizlerimizde artan kirliliğin tükettiğimiz balık çeşitliliğinin azalmasına, taşıdıkları ağır metaller ve kanserojen maddelerin tüketicilerin sağlığına olumsuz etkilerinin araştırılarak, bunun için yapılacak yasal düzenlemeler dâhil olmak üzere, alınacak önlemlerin tespiti için Anayasanın 98'inci İç tüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Mustafa Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

Hamik Harutyan
Balıkesir M.

Feridun Bekmeçer
İST. M. V.

Mustafa Gökçe
İzmir M.

Ergül Özkan
Van M. V.

Emre Kıpçak
Tunceli M. V.

Selahattin KARA AHMETOĞLU
Giresun Milletvekili

Emin Fırat
Konya M. V.
Malik Eder Özdemir
Sivas M. V.

Kemal Ekinçi
Bursa M. V.

Yıldırım Şahan
Ant M. V.

Dr. Melih İler
Giresun
M. V.

GEREKÇE

Ülkemiz, üç tarafı denizlerle çevrili olmasının yanı sıra, sayısız iç su kaynaklarına sahip olup, toplam su ürünleri üretimi bakımından, dünya su ürünleri üretim sıralamasında orta sıralarda yer almaktadır. Deniz ve iç sularımızda canlı yaşamın sayıca ve türce giderek azalması, kirliliğin, yanlış yapılaşmanın, aşırı avlanmanın, yanlış teknoloji kullanmanın yarattığı bir felaket olarak değerlendirilebilir. İnsanoğlu karada yaşadığı için atıklar da karada üretilmektedir. Bu da çevre sorunlarının çöplerin yayılması, ormanların azalması, yeşil alanların yok olması olarak algılanmasına neden olmakta ve çevreci hareketler de bu nedenle çoğu zaman "yeşil"i konu etmektedir. Hal bu ki dünyamızın üçte ikisini kaplayan, en önemli protein kaynağı olan deniz ürünlerinin yatağı 'mavi' denizlerimiz de en az 'yeşil' çevre kadar kirlenmekte olup, en az 'yeşil' doğa kadar tehdit altında" bulunmaktadır. Belli bir sistem içinde yerleşmiş toplumlar, üretim teknolojisi sonucu ekolojik dengeyi tahrip etmekte, kısa dönemde geçimlerini sağlama endişesi içinde, uzun dönemin birçok imkânlarını yok etmektedir. Deniz ve iç sularımız yanlış yapılaşma, endüstriyel, evsel, komşu ülke akarsuların taşıdıkları atıklarla ve yaşanan kazalarla sürekli kirlenmektedir. Denizlerimizin kirlenmesinde özellikle komşu ülkelerin ihmallerinin olduğu muhakkaktır. 17 ülkede yaşayan 160 milyon insanın katkısıyla yok edilmeye çalışılan Karadeniz'in bu haliyle Marmara ve Ege için de ciddi bir kirlilik kaynağı haline geldiğini belirtmemiz gerekmektedir. Denizlerimiz % 80 oranında karadan ve insan eliyle kirlenmektedir. Evde, ofiste, hastanede, fabrikada kanalizasyona giden her şey denize akmakta, tarlada, bahçede, sokaktaki her şey sonunda denize ulaşmaktadır. Karasal kirliliğin üç temel kaynağının sanayi tesisleri, turistik işletmeler ve belediyeler olduğu belirtilmektedir. Sanayide kullanılan suyun yüzde 81'i; organize sanayi bölgelerinde yılda 40 milyon metreküp tehlikeli atık suyun arıtılmadan doğaya bırakıldığı belirtilmektedir. Turistik işletmelerin çoğunun arıtma tesisi bulunmadığı ve belediyelerin % 86'sının arıtma tesisinin olmadığı iddia edilirken, 804 belediyenin kanalizasyon şebekesinin olmadığı, 1.257 kıyı belediyesinin sadece 124'ünde arıtma tesisi bulunduğu, bunun yanında 1.133 kıyı belediyesinin kirli sularını arıtmadan denize boşalttığı yine kıyı belediyelerin % 32'sinin kanalizasyon şebekesi dahi olmadığı görülmekte bu da giderek artan bir sorunu gözler önüne sermektedir. İstanbul başta olmak üzere yılda 1 milyar metreküp atık suyun arıtmadan denize boşaltıldığı belirtilmektedir. İstanbul da her gün yaklaşık 2,5 milyon metreküp atık suyun sadece % 16'sının arıtılarak denize bırakıldığını düşünürsek deniz canlılarının bu kirlenmeden nasıl etkilendiklerini hesaplayabiliriz. Karadeniz'de 26 balığın nesli tükendiği, Marmara'da 143 balık türünün yok olduğu konunun uzmanları tarafından belirtilmektedir. Ege ve Akdeniz'deki balık varlığı da hızla azalmaktadır. Başta Karadeniz ve Marmara olmak üzere bu hususta acil önlem almak gerekmektedir. Kirliliğin en yoğun olduğu sucul kaynaklar, gelecekteki gıda deposu olma özelliğini hızla yitirmektedir. Bu kirlilik, besin zinciri boyunca giderek artmakta ve sonuçta tüm canlı sistemler bu kirlenmeden payına düşeni almaktadır.

Son zamanlarda yapılan kimi araştırmalar denizlerimizde meydana gelen kirliliğin balıklara geçmesi neticesinde bunu tüketen insanların kanser tehdidi altında olduklarını göstermektedir. Marmara Denizi'nde tutulan balıkların içinde kanser yapan maddelere rastlandığı konusu kamuoyunun gündemine gelmiştir. Balıklarda kanserojen ağır metal tespit edildiği, çöplerin ve zehirli atıkların karıştığı deniz suyunda biriken ağır metallerin önce balıklara, daha sonra bunu tüketen insanlara geçtiği vurgulanmaktadır.

Besin değeri çok yüksek olan ve doktorlar tarafından haftada en az bir öğün tüketilmesi önerilen balıkların artık sağlık için ayrıca bir tehdit olabileceği konuşulmaktadır. Kirlenmenin önlenmesi için Ulusal ve uluslararası mevzuatta birçok yasanın bulunmasına rağmen, bu yasaları uygulamada zorluk çekildiği bilinmektedir. Denizlerimizin ve kıyılarımızın temiz kalması, temiz denizlerimizin gelecek nesillerin ekonomisine, sağlığına ve refahına katkı sağlaması için mücadele etmek ve yeterli tedbirleri almak gerekmektedir. Çeşitli yollardan meydana gelen deniz kirliliği, toplumların korunması ve insanlığın geleceği bakımından büyük önem arz etmektedir. Denizlerimizde artan kirliliğin tükettiğimiz balık çeşitliliğinin azalmasına, taşıdıkları ağır metaller ve kanserojen maddelerin tüketicilerin sağlığına olumsuz etkilerinin araştırılarak, alınacak önlemlerin tespiti için bir meclis araştırması açılması gerekmektedir.